

100 *Років*

ХЕРСОНЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
УНІВЕРСИТЕТУ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ХЕРСОНЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

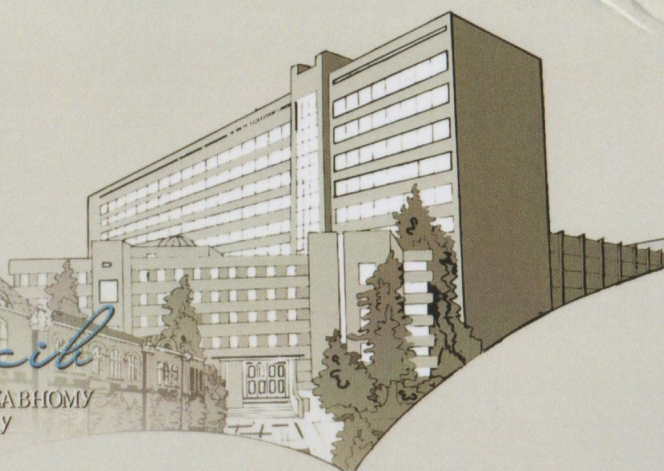
РІВНЕНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

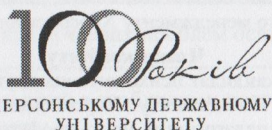
ПЕДАГОГІЧНА НАУКА В УКРАЇНІ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: ЗДОБУТКИ, ПРОРАХУНКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
(З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

15-16 листопада 2017 року
Херсон

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ (З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПЕДАГОГІЧНА НАУКА В УКРАЇНІ
ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ:
ЗДОБУТКИ, ПРОРАХУНКИ, ПЕРСПЕКТИВИ»**

15–16 листопада 2017 р.

Херсон
Видавничий дім «Гельветика»
2017

Рекомендовано до друку відповідно до ухвали вченої ради
Херсонського державного університету
(протокол від 6 листопада 2017 р. № 4)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету

Тюхтенко Н. А. – в.о. ректора Херсонського державного університету, проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту і адміністрування, заслужений працівник освіти України, академік академії економічних наук України, член ревізійної комісії спілки економістів України, відмінник освіти України.

Заступник голови:

Корольова І. І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету.

Члени комітету:

Александрова Г. М. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету; **Петренко О. Б.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету; **Радул В. В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, відмінник освіти України; **Слюсаренко П. В.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету; **Федисва В. Л.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету; **Шапран О. І.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»; **Яцула Т. В.** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету.

**Педагогічна наука в Україні за роки незалежності: здобутки, про-
рахунки, перспективи** : матеріали Всеукраїнської (з міжнародною участю)
науково-практичної конференції (15-16 листопада 2017 року, м. Херсон). –
Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017 – 280 с.

ISBN 978-966-916-398-1

Збірка містить матеріали Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної конфе-
ренції «Педагогічна наука в Україні за роки незалежності: здобутки, прорахунки, перспективи»,
що висвітлюють здобутки, прорахунки, перспективи педагогічної науки в Україні. Видано
в авторській редакції.

УДК 371(477)(063)

ISBN 978-966-916-398-1

© Херсонський державний університет, 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. УКРАЇНСЬКА ПЕДАГОГІЧНА НАУКА НА ЗЛАМІ СТОЛІТЬ (XX ТА XXI)

Психологічний супровід системи освіти за роки незалежності України Александрова Г. М.	10
Закон «Про освіту» про перспективи вивчення мов в умовах євроінтеграції України Лопушинський І. П., Ковнір О. І.	13
Вплив зимових обрядів українців XIX – початку XX століття на виховання дітей Окольніча Т. В.	16
Естетичне виховання молодших школярів на зламі століть (XX-XXI) Пагута Т. І.	19
Соціально-педагогічні аспекти сучасних проблем освіти Радул В. В.	22
Розвиток інклюзивної освіти дітей з особливими потребами в Україні за роки незалежності Турова О. І.	25
Приватна освіта як основа діяльності елітних навчальних закладів в Україні Хайдарі Н. І.	29

НАПРЯМ 2. УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Аксіологічний підхід до розвитку інформаційної культури майбутніх вчителів історії Бабенко Т. В.	33
Психологічні засади фундаменталізації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій Бардус І. О.	35
Сутність та складові інформаційної грамотності особистості Бистрянцев М. В.	39
Тьюторський супровід як засіб індивідуалізації розвитку професійної компетентності у післядипломній освіті Гусак В. М.	42
Шляхи формування фінансової грамотності в учнівської молоді Єрмоласва Г. Р.	45

Професійна підготовка майбутнього вчителя природничих дисциплін Юркова Т. Ф.	212
Особливості управління учнівським колективом Яцула Т. В.	214

НАПРЯМ 5. ПІДГОТОВКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ; ЗА І ПРОТИ

Професійна готовність менеджера освіти в умовах сьогодення Бардачова Г. І.	217
Управління формуванням професійних компетентностей майбутніх менеджерів освіти Блах В. С.	221
Підготовка магістрантів до викладацької діяльності у непедагогічних вищих навчальних закладах Вихрущ В. О.	223
Розвиток професійної діяльності філолога під впливом глобалізаційних процесів Іконнікова М. В.	227
Підготовка менеджерів освітньої галузі в умовах сьогодення Ковальська Н. М., Багадзьорова Л. М.	229
Шляхи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів освітньої галузі Корольова І. І.	232
Педагогічний коучінг як технологія розвитку професійної компетентності майбутнього викладача вищої школи Кравцова Т. О.	234
Імідж викладача вищого військового навчального закладу Красницька О. В.	237
Характер учителя как фактор в управлении классом Оруджева Тахмина Раджаб кызы	241

НАПРЯМ 6. ПЕДАГОГІЧНА НАУКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОЇ РЕТРОСПЕКТИВИ

Визначення тенденцій розвитку вітчизняної дошкільної освіти Алексєєнко-Лемовська Л. В.	243
А. С. Макаренко як педагогічна персоналія в історичній ретроспективі Бєлан Г. В.	246
Становлення педагогічної освіти в Україні у першій половині 20-х рр. Бойко Н. О.	249

Дослідження формування педагогічної майстерності вчителя в історії педагогіки Бутенко Н. І.	252
Відображення проблеми підготовки майбутніх філологів в Україні в другій половині XIX – на початку XX століття в дисертаційних дослідженнях вітчизняних учених Кан О. Ю.	255
Становлення та розвиток педагогіки дитячого руху Коляда Н. М.	258
Освітньо-просвітницька діяльність пролеткульту в контексті історичної ретроспективи Кравченко О. О.	261
Оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи на теренах України: історико-педагогічний аспект Кузьменко Ю. В., Щетина Т. П.	264
Проблема дитячої книги в історії розвитку дошкільного виховання Озерна Н. М.	266
Вивчення давніх періодів виховання як історико-педагогічна проблема Радул О. С.	269
Формування етнопедагогічної компетентності майбутніх фахівців у галузі освіти в історичній ретроспективі Ткаченко О. М.	272
Тенденції і суперечності вітчизняного студентського самоврядування у період авторитарної педагогіки з 1930 р. до 1955 р. Трибулькевич К. Г.	274

мудрості залежить її громадянське й інтелектуальне обличчя, її місце і роль у житті, її щастя».

Проблеми педагогічної майстерності розроблялися в працях Ю.П. Азарова, Н.В. Кузьміної, Ю.М. Кулоткіна, В.А. Кан-Каліка, І.А. Зязюна, О.І. Мороза, І.С. Синиці, А.І. Щербакова та ін..

І.А. Зязюн визначає педагогічну майстерність як комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі. До таких важливих властивостей, на його думку, належить гуманістична спрямованість діяльності вчителя, професійна компетентність вчителя, педагогічні здібності і педагогічна техніка [4].

Огляд проблематики професійної праці вчителя в історії передової вітчизняної педагогічної думки показав, що її якісні характеристики описувалися переважно за допомогою термінів педагогічного мистецтва, майстерності, творчості, культури, досконалості.

Список літератури:

1. Коменский Я.А. Законы хорошо организованной школы : [Избр. пед. соч. : В 2-х т.] / Под ред. А.И. Пискунова (отв. ред.) и др. / Я.А. Коменский. – М. : Педагогика, 1982. – Т. II. – 576 с.

2. Кравець В. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва / навч. посіб. для студ. пед. закладів / Володимир Кравець. – Тернопіль, 1996. – 436 с.

3. Павленко В.В. Проблеми педагогічної майстерності вчителя у спадщині вдатних педагогів / В.В. Павленко // Професійно-компетентнісне ставлення майбутніх педагогів початкової та дошкільної освіти у ВНЗ: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. В.С. Литнєва, Н.С. Колесник. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2011. – 304 с. – С. 216–224.

4. Педагогічна майстерність сучасного вчителя: теорія і практика: Підручник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів / Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Елькін М.В. та ін. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2010. – С. 273-274.

5. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Краму-щенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид. допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.

6. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю / В.О.Сухомлинський // Вибр. тв.: У 5 т. Т. 2. – К. Рад. шк., 1976. – 223 с.

ВІДОБРАЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ В УКРАЇНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ В ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ УЧЕНИХ

КАН О. Ю.

*аспірант кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна*

Базисом будь-якого наукового дослідження й історико-методичних праць, зокрема, є історіографія дослідження конкретної проблеми, тому що вона допомагає визначити мету, завдання та наукову новизну дослідження. Дослідження вітчизняної історіографії не містять праць, які повно та всебічно розкривають організаційно-методичні засади підготовки майбутніх філологів, що дозволило б охарактеризувати історичні традиції та провідні тенденції в системі підготовки майбутніх філологів. Але окремі аспекти цієї проблеми знайшли своє висвітлення у таких вітчизняних дисертаційних дослідженнях: Барибіна О.В. «Формування навчально-інтелектуальних умінь у студентів вищих закладів освіти в Україні (кінець XIX – початок XX століття)» (2007), Шелест Ю.М. «Вивчення іноземних мов в університетах України (XIX – початок XX століття)» (2014), Дороніна Н.В. «Історія становлення та розвитку філологічних дисциплін в Імператорському університеті Св. Володимира (1834 – 1919 рр.)» (2016), Журжа І.В. «Становлення та розвиток слов'янознавства в університеті Св. Володимира (1834 – 1919 рр.)» (2006), Місечко О.С. «Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900-1964 рр.)» (2011).

Так, Барибіна О.В. в другому розділі свого дисертаційного дослідження висвітлює досвід формування у студентів навчально-інтелектуальних умінь у педагогічній практиці вищої школи наприкінці XIX – початку XX століття. Дослідниця зазначає, що в досліджуваній період формування навчально-інтелектуальних умінь у студентів відбувалось у процесі навчально-пізнавальної та науково-дослідницької діяльності. Проаналізувавши діяльність трьох університетів (Імператорський Харківський університет, Імператорський університет Святого Володимира (м.Київ), Імператорський Новоросійський університет (м.Одеса), Барибіна О.В. відмічає, що в цих університетах широко використовувались різноманітні організаційні форми навчання, які мали значні можливості для формування навчально-інтелектуальних умінь в учнівської молоді, такі як лекції, консультації, практичні заняття, екскурсії, співбесіди. Також у процесі дослідження автором виявлено, що формування навчально-інтелектуальних умінь у студентів вищих закладів освіти відбувалось завдяки врахуванню специфіки навчальних дисциплін, що дозволяло, наприклад, предметам історико-філологічного спрямування озброювати студентів уміннями зіставляти та порівнювати історичні факти, ана-

лізувати суспільно-політичні й економічні процеси, робити послідовні логічні висновки, прогнозувати [1].

Ю.М. Шелест дослідила змістові та організаційні засади навчання іноземних мов в університетах на території України, яка входила до складу Російської та Австрійської імперій у XIX – на початку XX століття та з'ясувала сутність базових понять дослідження – «університет», «іноземна мова», «класичні мови», «нові мови» та ін. Також дослідниця здійснила аналіз змісту, форм і методів навчання іноземних мов та специфіку кадрового забезпечення викладання іноземних мов в університетах України досліджуваного періоду [5].

Внесок Дороніної Н.В. полягає у комплексному вивченні становлення та розвитку філологічних дисциплін у межах Імператорського університету Св. Володимира у 1834–1919 рр. Авторка розкрила впровадження класичної, слов'янської та романо-германської філології, розглянула роботу професорсько-викладацького складу. Також дослідниця дослідила питання спеціалізації філологічних дисциплін та впровадження предметної системи в університеті. У своїй роботі Дороніна Н.В. розширила відомості про освіту та роки роботи викладачів університету усіх мовознавчих кафедр та з нових позицій розкрила історичні умови створення кафедр порівняльної граматики індосвропейських мов та відділення романо-германської філології на історико-філологічному факультеті університету Св. Володимира [2].

Журжа І.В. обґрунтувала періодизацію розвитку слов'язнавства в університеті, детально схарактеризувала виділені етапи. Авторка здійснила огляд викладання славистичних курсів, проаналізувала зміни в їх переліку та змісті. Значну увагу вона приділила дослідженню персоналій вчених-славистів, постаї яких не дістали ґрунтовного вивчення в науковій літературі, а також приділила увагу впливу політичних та ідеологічних чинників на формування та еволюцію слов'язнавства в Університеті св. Володимира [3].

Місечко О.Є. виявила основні напрями поетапного розвитку системи професійної підготовки вчителя іноземної мови: виділення неофілологічної освіти (що стосується нових мов) з контексту класичної філології, початок розробки її базового змісту в руслі академічної освітньої традиції, відокремлення її як самостійного наукового циклу від історичних наук у структурі вищої педагогічної освіти, пошуки нових форм і змісту підготовки вчителя іноземних мов з урахуванням нової практично спрямованої освітньої парадигми, створення вперше в історії вітчизняної професійної школи структурованої багатокomпонентної мережі закладів іншомовної лінгвістичної освіти, формування системних ознак професійно-педагогічної іншомовної підготовки завдяки її зміцненню в організаційному, змістовому й процесуальному планах; відповідно до цих напрямів визначено головні тенденції (як тактичні прийоми реалізації обраної стратегії) й суперечності (як відображення відношень між протилежними явищами, що є внутрішнім джерелом руху) [4].

Зазначені вище дисертаційні дослідження лише частково розкривають проблему підготовки майбутніх філологів в університетах України II половини XIX – початку XX століття. Дослідники виокремлюють тільки деякі аспекти підготовки майбутніх філологів (Барібіна О.В.), вивчають окремі спеціалізації

підготовки філологів в навчальних закладах (Шелест Ю.М., Журжа І.В.), виокремлюють досвід становлення і розвитку філологічної освіти в окремих навчальних закладах (Журжа І.В., Дороніні Н.В.) або аналізують викладання окремих дисциплін філологічного циклу в процесі підготовки вчителів (Місечко О.Є.). Тому доцільним вважаємо подальше дослідження організаційно-методичних засад підготовки майбутніх філологів у вищих навчальних закладах України II половини XIX – початку XX століття.

Список літератури:

1. Барібіна О. В. Формування навчально-інтелектуальних умінь у студентів вищих закладів освіти в Україні (кінець XIX – початок XX століття) [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Барібіна Олена Валентинівна ; Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Х., 2007. – 22 с.
2. Дороніна Н.В. Історія становлення та розвитку філологічних дисциплін в Імператорському університеті Св. Володимира (1834-1919 рр.) [Текст] : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Дороніна Наталія Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2016. – 232 с.
3. Журжа І.В. Становлення та розвиток слов'язнавства в Університеті св. Володимира (1834-1919 рр.) [Текст] : дис... канд. іст. наук : 07.00.06 / Журжа Ірина Валеріївна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 237 арк. – арк. 203-237.
4. Місечко О.Є. Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900-1964 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Місечко Ольга Євгеніївна ; Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2011. – 43 с. : рис., табл.
5. Шелест Ю.М. Вивчення іноземних мов в університетах України (XIX – початок XX століття) [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Шелест Юлія Миколаївна ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир, 2014. – 20 с.